

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: RK-11Pc/41/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821201688
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Lacková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2023:5821201688.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Petrou Lackovou v právnej veci navrhovateľky: W. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: K. F. XXXX/XX, E., práv. zast. Mgr. Iveta Žerebáková, advokátka, so sídlom A. Bernoláka 1419/10, Ružomberok, proti odporcovi: N. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXXX/X, G., ako súdom ustanovená opatrovníčka mužovi, ktorého otcovstvo má byť určené: X. M., nar. X.X.XXXX, zomr. X.X.XXXX, takto

rozhodol:

Súd u r č u j e , že neb. X. M., nar. XX.XX.XXXX, zomrelý XX.XX.XXXX je otcom W. P., rod. M., nar. XX.XX.XXXX z matky W. M., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným Okresnému súdu Námestovo dňa 29.09.2021, po postúpení doručenom Okresnému súdu Ružomberok dňa 07.10.2021, navrhovateľka žiadala o určenie, že neb. X. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX je jej otcom. Svoj návrh odôvodnila tým, že s neb. X. M. sa poznala od malička. Jej rodina, t.j. matka W. so svojím manželom L., rovnako s X. M. bývali v tej istej obci D. V. P.. Zosnulý X. bol u nich každý deň, bol súčasťou jej života a nevedela by si predstaviť, že by do jej života nepatril. Okresným súdom Námestovo bol v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/33/2021 dňa 02.08.2021 ustanovený opatrovník: N. U., pričom uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.08.2021. Návrh podala preto, že zistila, že jej biologickým otcom nie je otec zapísaný v rodnom liste, t.j. L. M.. Testami DNA bolo preukázané, že jej biologickým otcom je jeho zosnulý brat X., po ktorom sa vedie dedičské konanie u notára L. a Hamaru D not 63/2021. Narodila sa počas manželstva matke W. nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, preto do rodného listu bol automaticky zapísaný manžel jej matky L. M.. Jej matka už nežije, avšak žije ešte jej manžel L., ktorý je zapísaný v jej rodnom liste ako otec, avšak nie je jej skutočným biologickým otcom. Keďže jej biologický otec X. zomrel, vybavovala mu spolu so sestrou pohreb, kedy zistila, že v skutočnosti jej otcom je X. M.. Vždy keď prišiel X. navštíviť ich rodinu, spával v spálni s jej matkou. Jej rodičia, t.j. matka a jej manžel mali oddelené spálne a tak to fungovalo od nepamäti. Ich príbuzní vedeli, že rodičia nežili dobre, že žili oddelene a nežili ako partneri. Presvedčenie, že X. M. je jej otcom odôvodnila tak, že od jej útleho detstva sa X. správal ku nej dôvernejšie a prejavoval jej viac náklonnosti ako voči ostatným trom súrodencom. Náklonnosť k nej jej prejavoval najmä kupovaním hračiek, trávil s ňou voľný čas a od detstva sa k nej správal ako otec, učil ju ako sa má správať, čo je dobré a čo zlé. O jej potrebách ohľadom školy, známok a jej študentského života rozhodoval neb. X., závažné životné rozhodnutia riešila s ním a nie s L.. Starala sa o neho, či už ohľadne konzultácie s lekármi o jeho zdravotnom stave a ďalšom postupe liečby, o následnej edukácii o danej liečbe, aktívne sa zapájala do ošetrovateľského procesu, riešila s ním všetky komplikácie, ktoré pociťoval. Okrem lekárov mu robila nákupy, pravidelne chodil k nim do Ružomberka na týždenné návštevy a na víkend ho zaviezli na Oravu. Spolu prežili veľmi veľa, mohla by veľa písať

o tom, koľkokrát jej pomohol. Postupne si uvedomovala, že on nie je len jej ujo. Rozprával jej veľa o sebe a vždy podotkol, že je ako jeho dcéra, pričom to nerozprával len on, ale aj jeho najlepší priateľ U.. Mama jej vždy hovorila, že ak niečo potrebuje má ísť za X.om, čo ju zarazilo, avšak matku rešpektovala, a preto vybavovala veci s X.om. Po narodení jej dcéry W. jej ujo X. povedal, že ako sa na neho podobá. Vtedy začala mať tušenie, že sa jej obavy naplnili. Po dome mal X. všade jej fotografie, písanky zo školy, náušnice, privesky, náramky.. z toho je zrejmé, že sa o ňu zaujímal. Pravidelne za ním chodila aj s manželom, každý deň si volali, vedela o všetkom čo sa u neho deje, čo robí, čo má v pláne, chodila mu upratať. Strávili spolu pekné dni. Raz jej volal brat, že X. zomrel, že nič viacej nevie, len mu to oznámili policajti. Ihneď volala manželovi a šli do Trstenskej nemocnice, kde už len jej sestrička podala jeho ruksak a čierne igelitové vrece s jeho oblečením. Vtedy sa to začalo, povedala si, že musí vedieť pravdu, on by jej ju určite povedal (na smrteľnej posteli), ale nemohol. Nevedel, že takto zomrie, na ulici a bez posledného rozlúčenia s nimi. Po odobratí vzorky (jej a jeho) na analýzu DNA sa jej tušenia potvrdili, že bol jej biologickým otcom, o čom upovedomila svojich súrodencov i otca L.a, ktorí jej len potvrdili, že to vedeli, resp. tušili.

2. Okresný súd Ružomberok uznesením č.k. 11Pc/41/2021-68 zo dňa 02.12.2021 prerušil konanie do právoplatného skončenia konanie o zapretie otcovstva k L.ovi M., nar. XX.XX.XXXX, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 23.12.2021.

3. Podaním doručeným súdu dňa 23.03.2023 doplneným dňa 28.03.2023, navrhovateľka navrhla, aby súd návrhu na určenie otcovstva k neb. X.ovi vyhovel, a to s poukazom na predchádzajúce dve pojednávania vedené na Okresnom súde Ružomberok (sp.zn. 10Pc/6/2021 - o prípustnosti zapretia otcovstva a sp.zn. 11Pc/20/2022 - o zapretie otcovstva k L.ovi M.). K podaniu doložila rozsudky OS Ružomberok 10Pc/6/2021 a 11Pc/20/2022, znalecký posudok č. 18/2022 z 13.05.2022, znalecký posudok č. 8/2022 z 15.03.2022, úmrtný list X.a M. a W. M., svoj rodný list z 28.03.2023, a ďalšie dôkazy na preukázanie jej tvrdení.

4. Okresný súd Ružomberok na základe zákona č. 150/2022 Z.z., ktorým sa okrem iného mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z.z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, sa s účinnosťou od 01.06.2023 stal pracoviskom Okresného súdu Liptovský Mikuláš.

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 22.06.2023. Súd pojednával v neprítomnosti opatrovníčky muža, ktorého otcovstvo má byť určené, ktorá svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnila z vážnych zdravotných dôvodov, preto požiadala súd, aby pojednával v jej neprítomnosti.

6. Navrhovateľka na pojednávaní zotrvala na podanom návrhu, keď uviedla, že otcovstvo k X.ovi M. vyplýva z predložených dôkazov, keď táto skutočnosť je potvrdená aj znaleckým posudkom č. 18/2022, vypracovaným znalcom MUDr. Ivanom Lehotským, ako aj z ďalších dôkazov. Prvýkrát nadobudla vážne a konkrétne podozrenie v podstate vtedy, keď sa jej narodila dcérka. On trávil veľa času u nich s jej mamou, ale až keď sa jej narodila dcérka, ho spolu s manželom išli pozrieť, pomáhali mu, manžel mu prerábala dve okná a ona s dcérou bola pri ňom, rozprávali sa a on jej vtedy povedal na dcéru, že „veď ona je celá ja“, že sa na neho podobá, vtedy ostala prekvapená, že prečo to tak hovorí a vtedy v podstate prvýkrát išlo o vážnejšie podozrenie, že on môže byť jej otec. Už predtým sa to raz pýtala mamy, ale ona to zaprela, X.a sa na to priamo nespýtala, pretože on bol zásadový, autoritatívny, ale je pravda, že on jej bol vždy nápomocný a vždy na blízku. Veľmi ľutuje, že to neurobila už skôr, keď ešte bol na svete. X. M. a L. M., teda manžel jej matky, ktorý zomrel a ktorý ju vychovával ako jej otec, boli súrodenci, mali ešte jedného brata R., ktorý odišiel do Prahy a asi tak 1x ročne chodil k nim na návštevy so svojimi synmi, aj so svojou manželkou, s ním vzťahy boli udržiavané, ale zomrel v roku 2017 ešte pred jej mamou. Tým pádom nie je možné, aby udržiaval intímny pomer a vzťah s jej mamou, navyše žil usporiadaným životom so svojou manželkou a deťmi, naproti tomu X. u nich trávil veľa času. Vzorky mu nemohli byť odobraté, aby došlo k prípadnému zameneniu, pretože on už v tom čase bol mŕtvy, zomrel v roku 2017. Ešte mali jednu sestru, N., proti ktorej je vedené toto konanie, nakoľko bola ustanovená ako opatrovníčka X.ovi. S ňou sa však nikdy osobne nestrela, ona keď bola mladá, sa vydala a odsťahovala do Levíc. Vzorky odobrala za prítomnosti sestry, na základe ktorých znalec MUDr. Lehotský v znaleckom posudku 18/22 určil, že pravdepodobnosť rodičovstva pôvodcu biologického materiálu možno konštatovať, že príbuzenský vzťah, otcovstvo pôvodcu biologického materiálu - nechty neb. otca X.a M. k dieťaťu W. P., nar. XX.XX.XXXX bolo prakticky dokázané. Miera pravdepodobnosti určenia otcovstva je 99,9984120%, čiže i z hľadiska domnienok určenia otcovstva je otcovstvo prakticky dokázané. Zároveň je aj dokázané,

že vzťah medzi L. M. a X. om M. bol príbuzenský vzťah a v porovnaní ich vzoriek DNA sa aj určilo, že nie je možné, neprichádza do úvahy určenie otcovstva inej osobe mužského pohlavia ako X. ovi.

7. Svedkyňa Z. E. na pojednávaní uviedla, že je tetou navrhovateľky, jej mama jej bola sestrou. Má vedomosť o tom, že X. je otcom W.. Navštevovali sa, pričom si už dávno všimla, aj vždy to vravela, že podoba medzi ňou a X. om je veľká, taktiež tomu nasvedčovalo jeho správanie, keďže X. vždy všetko kupoval W. a vždy jej bol na blízku a pomáhal jej. Taktiež vie, že jej neb. sestra udržiavala s ním vzťah, neskôr viac ako so svojím manželom, stále a všade s ním chodila. Na rovinu to nikto nikdy nepovedal, ale bolo to také verejné tajomstvo, v podstate to vedeli všetci. L. a jej sestra W. mali spolu 4 deti. Spočiatku bývali ešte v drevenici, narodili sa im dve deti, tam ešte žila s nimi ich mama, tak ich vzťah bol ešte v poriadku. Potom sa presťahovali do domu, tam sa narodila K., tretie dieťa a potom po dlhšej dobe W.. Už po narodení K. v podstate v jednej domácnosti žil aj X. a taktiež aj L., obidvaja bratia s tým, že L. spával dolu v kuchyni oddelene a spoločnú izbu s jej sestrou W., teda matkou navrhovateľky zdieľal X., aj keď u nich v noci nespával.

8. Svedkyňa K. T. na pojednávaní uviedla, že je sestrou navrhovateľky. F. ju poprosila o to, pretože v podstate stále mala vnútorný pocit taký, že jej otcom nie je jej otec a teda L. M., ale že to je jeho brat X.. Keď on zomrel, chcela sa uistiť v tom, alebo chcela nadobudnúť takú vnútornú istotu, vedomosť o tom, kto teda naozaj bol jej otcom a kto nebol, a preto ju požiadala, aby bola prítomná pri odoberaní vzoriek nechťov a vlasov. Bola tam iba ona a p. z pohrebnej služby. Vie, že jej mama udržiavala pomer aj so strýkom X. om, pretože oni ani nezdieľali jednu izbu, teda spáľňu s jej otcom L.. X. k ním chodil veľmi často, raz ich aj načapala na záchode. V podstate u nich nespával, nebýval trvalo, vždy večer chodil domov, ale väčšinu času z dňa trávil u nich. Takisto jeho správanie k W. bolo iné, ako k ostatným. W. bol vždy nápomocný, pomáhal jej po každej stránke, aj sa k nej inak správal. Vždy to brala tak, že sú ako rodina a že jej otec je aj otec Evy alebo teda nikdy sa o tom nepochybovalo, jednoducho boli tak vychovávaní, ale je pravda, že staré tetky v dedine vraveli, že to tak nemusí byť, že jej otec môže byť aj X.. Ona tomuto však neprikladala nejakú váhu, ani dôležitosť, až po tom, keď X. zomrel a W. o to poprosila, že nechce žiť v neistote celý život, ale že chce vedieť, ako to v skutočnosti bolo, keďže sa o tom šepkalo, tak až vtedy uznala, že je dobre, aby to vedela, ak to ona potrebuje pre svoj pokoj, a preto bola prítomná a asistovala pri tom. Bolo to deň pred pohrebom, určite to nebolo pri smútočnom obrade alebo v deň pohrebu. Bolo to tak, že W. ju o to požiadala a teda išli do domu smútku, kde bolo telo uložené v mraziacom boxe a išli mu tam dať ešte patričky, fotku W. a jej dcéry s tým, že požiadali zamestnanca pohrebnej služby, či im pomôže, či vyťahne telo a čo chcú urobiť, on sa tomuto nejak nečudoval, iba povedal, že keby to povedali už skôr, keď bol v márnici, sa to mohlo urobiť už aj vtedy. Bol tam potom prítomný, ale nechty a vlasy odoberala W.. Keď vyšlo najavo, že otcom jej sestry je pravdepodobne X., bola z toho v šoku, ešte teraz má zimomriavky, lebo nejak tomu neprikladala dôležitosť, ale keď to takto vyšlo, tak ako sa potom v podstate hovorí, že bez vetra sa ani lístok nepohne, a všetko to začalo do seba zapadať.

9. V rámci dokazovania sa súd oboznámil s obsahom listín založených v súdnom spise a to najmä s návrhom a so súhlasom N. U. na ustanovenie za opatrovníka X. ovi M., s uznesením OS Námestovo 13C/33/2021-39 zo dňa 02.08.2021, ktorým bola N. U. ustanovená za opatrovníka zomr. domnelému otcovi X. ovi M., s úmrtným listom X. a M., s dedičským rozhodnutím po matke navrhovateľky W. M. č.k. 5D/135/2019 zo dňa 30.09.2019, s rodnými listami súrodencov navrhovateľky (L. a, K. a P.), s rodným listom navrhovateľky, so sobášnym listom L. a a W., s fotografiami, s rozsudkom OS Ružomberok č.k. 10Pc/6/2021-122 zo dňa 22.03.2022, ktorým súd povolil navrhovateľke, aby podala žalobu na zapretie otcovstva proti L. ovi M., s rozsudkom OS Ružomberok č.k. 11Pc/20/2022-243 zo dňa 14.02.2023, ktorým súd určil, že L. M. nie je otcom navrhovateľky, so znaleckým posudkom č. 18/2022 a č. 8/2022 znalca MUDr. Ivana Lehotského, s rodným listom navrhovateľky vydaným dňa 28.03.2023 na podklade rozsudku OS Ružomberok sp.zn. 11Pc/20/2022.

10. Podľa § 85 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., ak sa narodí dieťa v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po zániku manželstva alebo po jeho vyhlásení za neplatné, považuje sa za otca manžel matky.

11. Podľa § 94 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.

12. Podľa § 95 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., ak domnelý otec nežije, návrh na určenie otcovstva sa podáva proti opatrovníkovi, ktorého ustanovil súd.

13. Z dikcie zákonnej úpravy určenia otcovstva obsiahnutej v Zákone o rodine § 84 a nasl. vyplýva, že určenie otcovstva sa opiera o tri domnienky otcovstva, ktoré sú vyvrátiteľné, a to domnienka otcovstva svedčiaca manželovi matky, ktorá preferuje manžela matky ako otca v prípade, ak sa dieťa narodí počas trvania manželstva alebo v ochrannnej dobe po zániku manželstva. Ďalej nasleduje domnienka otcovstva svedčiaca mužovi, ktorý spolu s matkou súhlasne vyhlásil, že je otcom dieťaťa. Napokon domnienka otcovstva svedčiaca mužovi, ktorý s matkou dieťaťa súložil v dobe rozhodnej pre narodenie dieťaťa. Poradie uplatnenia týchto domnienok je fixné. Pokiaľ sa uplatní prvá, je vylúčená aplikácia druhej, až do doby kým prvá nebude právoplatne zapretá. Ak uznajú rodičia otcovstvo podľa druhej domnienky, potom nie je možné žiadať, aby otcovstvo určil súd na základe tretej domnienky, atď. Prvá domnienka sa uplatní bez ďalšieho, t.zn. pôsobí priamo zo zákona. V prípade druhej domnienky sa vyžaduje prejav vôle otca a matky vo forme súhlasného vyhlásenia pred príslušným orgánom (uznanie otcovstva). Naplnenie tretej domnienky skúma súd v sporovom konaní v konaní o určenie (zistenie) otcovstva. Hmotnoprávnou podmienkou pre určenie otcovstva rozhodnutím súdu v zmysle § 94 ods. 1 Zákona o rodine je skutočnosť, že nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov - v takom prípade môže dieťa, matka, muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnuť súdu, aby otcovstvo určil súd.

14. Manželstvo medzi L. M., nar. XX.XX.XXXX a W. M., nar. XX.XX.XXXX bolo uzatvorené dňa XX.XX.XXXX v B., pričom z pôvodného rodného listu navrhovateľky súd zistil, že v knihe narodených matričného úradu Trstená, vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XX, pod por. č. XXX, je ako matka navrhovateľky zapísaná W. M. a ako otec je zapísaný L. M., t.j. v zmysle zákonnej domnienky otcovstva, manžel matky dieťaťa. Matka navrhovateľky dňa XX.XX.XXXX, ako aj domnelý otec navrhovateľky, X. M., nar. XX.XX.XXXX, dňa XX.XX.XXXX zomrel. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č.k. 10Pc/6/2021-122 zo dňa 22.03.2022, právoplatné dňa 11.04.2022, súd povolil navrhovateľke, aby podala žalobu na zapretie otcovstva, ktoré svedčí L.ovi M., nar. XX.XX.XXXX, pričom otcovstvo L.a M. k navrhovateľke bolo zapreté rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č.k. 11Pc/20/2022-243 zo dňa 14.02.2023, právoplatné dňa 20.02.2023, nakoľko na základe vykonaného znaleckého posudku č. 8/2022 znalcom RNDr. Ivanom Lehotským mal súd za preukázané, že v rodnom liste zapísaný ako otec navrhovateľky, L. M. je vylúčený ako biologický otec navrhovateľky W. P. Následne z rodného listu navrhovateľky vydaného dňa 28.03.2023 vyplynulo, že otec W. P. už nie je v rodnom liste uvedený. Súd mal ďalej zo svedeckých výpovedí za preukázané, že došlo k zaisteniu biologického materiálu od neb. X.a M., a to jeho nechťov, ktoré mu boli odobraté navrhovateľkou za prítomnosti K. T. a pracovníka pohrebnej služby, pričom zo záverov znaleckého posudku č. 18/2022 vykonanom znalcom RNDr. Ivanom Lehotským vyplynul záver, že pôvodcu biologického materiálu (nechty nebohého X.a) nie je možné vylúčiť ako biologického otca dieťaťa (navrhovateľky), pričom ľubovoľne vybraný muž z našej populácie, iný než pôvodca biologického materiálu (nechty nebohého X.a), by bol ako biologický otec navrhovateľky, vylúčený s pravdepodobnosťou 99,99909 %, t.j. pravdepodobnosť rodičovstva neb. X.a M. a W. P. bola určená $W=99,99841$ %, t.j. otcovstvo bolo prakticky dokázané. (Pravdepodobnosť rodičovstva vyššia ako $W=99,78\%$ sa konvenčne označuje výrazom „rodičovstvo prakticky dokázané“). Znalec porovnal aj vzorky neb. X.a M. a L.a M., a to vzhľadom na ich vysokú mieru podobnosti ich DNA profilov, pričom konštatoval, že sa jedná o blízkych príbuzných, s najväčšou pravdepodobnosťou o súrodencov, čo je v úplnej zhode so záverom znaleckého posudku č. 8/2022, v ktorom je L. M. vylúčený ako biologický otec W. P. a záverom tohto znaleckého posudku, ktorý prakticky dokázal otcovstvo pôvodcu biologického materiálu (nechty nebohého X.a).

15. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že neb. X. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX je otcom navrhovateľky W. P., nar. XX.XX.XXXX z matky W. M., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX čo vyplynulo z vykonaných testov DNA, rovnako aj z podaných svedeckých výpovedí, ktoré potvrdili, že matka intímne žila počas manželstva s X.om M., keď zároveň došlo k preukázaniu, že je vylúčené, aby L. M. bol biologickým otcom navrhovateľky, ktorému len svedčila domnienka otcovstva ako manželovi biologickej matky.

16. Súd zároveň rozhodol o náhrade trov konania v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti rozsudku súdu prvej inštancie možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia, na Okresnom súde Liptovský Mikuláš písomne, v potrebnom počte vyhotovení.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods.1,2 CSP) - a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania - uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods.1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods.1,2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.